

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 OSLO

Deres ref
23/4355-1

Vår ref
23/1587-

Dato
25. oktober 2023

Høring - Forslag til endringer i brukthandelsregelverket

Vi viser til deres brev av 24. juli 2023 om høring av endringsforslag i lov 22. desember 1999 om handelsveksemd med brukte og kasserte ting (brukthandellova) og tilhørende forskrift.

Samferdselsdepartementet viser til, og stiller seg bak, de vedlagte merknadene fra Statens vegvesen.

Statens vegvesens anbefaler at bevillingsordningen beholdes når det gjelder handel med bruktbiler. Hensynene bak forslaget om å oppheve brukthandellova gjør seg ikke gjeldende for bruktbilhandel. En hovedbegrunnelse for forslaget om å oppheve regelverket er å fremme en mer sirkulær økonomi av hensyn til klima og natur. Når det gjelder bruktbil har vi allerede et velfungerende marked, og vi ser ingen positive effekter for klima og natur ved å oppheve kravet om bevilling for salg av bruktbiler.

Statens vegvesen peker på at bruktbilmarkedet vil bli attraktivt for kriminelle dersom det ikke er tilstrekkelig kontroll og tilsyn i denne næringen. Vi er svært bekymret for at den positive trenden med tanke på omsetning av stjålne og ulovlig mottatte biler vil snu dersom kravet til brukthandelbevilling oppheves. Videre frykter vi økning i svindel, ulovlige reparasjoner, arbeidslivskriminalitet, forsikringssvik og en større svart økonomi – som er alvorlige konsekvenser selv om de ikke direkte er knyttet til hovedformålet med brukthandellova.

Dersom brukthandellova likevel skal oppheves, også for bruktbiler, er det svært viktig at det først etableres en fullgod alternativ løsning. Det er fremdeles ikke tilstrekkelig utredet hva konsekvensene av å oppheve kravet om brukthandelbevilling vil være for bruktbilmarkedet, og eventuelt hvilke alternative løsninger som i tilstrekkelig grad kan avbøte de negative konsekvensene hvis kravet oppheves.

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Veg-, by- og
trafiksikkerhetsavdelingen

Saksbehandler
Vegard Svendsen
Noven
22 24 83 19

Statens vegvesen har pekt at et krav om vandelsattest i seg selv ikke er et tilstrekkelig alternativ til kravet om brukthandelbevilling. Det kan imidlertid inngå som et element i et større system for kontroll og tilsyn i med bruktbilmarkedet. Dette forutsetter imidlertid et større tversektorielt utredningsarbeid hvor det også ses nærmere på blant annet behandling og utveksling av opplysninger, etablering og integrasjoner av registre og datasystemer for mer effektivt samarbeid om kontroll, tilsyn og sanksjoner.

Med hilsen

Espen Rindedal (e.f.)
fagdirektør

Vegard Svendsen Noven
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

Kopi
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Statens vegvesen

Statens vegvesen

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Postboks 8010 DEP

0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Celine Vallet Sogge / 40228652

Vår referanse:
23/157778-9

Deres referanse:
23/1587-

Vår dato:
13.10.2023

Høring – Forslag til endringer i brukthandelsregelverket. Innspill fra Statens vegvesen

Vi viser til brev av 4. september om ovennevnte.

Statens vegvesen har gjennomgått høringen og har følgende innspill:

Vi ønsker å understreke viktigheten av at det utredes alternative ordninger som ivaretar de særlige behov Statens vegvesen og kjøpere/selgere av brukte motorvogner har til virksomheten og motorvognen.

Statens vegvesen er av den oppfatning at uavhengig av hvorvidt loven oppheves og det innføres et alternativt regelverk for handel med brukte motorvogner eller om virkeområdet innsnevres og foretas endringer i bevillingsordningen, er det behov for tilsyn og kontroll. Vi er imidlertid usikre på hvordan kontrollen på en hensiktsmessig måte kan etableres i et nytt regelverk. Videre mener vi regelverket med fordel bør omfatte hensiktsmessige sanksjoner ved brudd/manglende overholdelse av en viss alvorlighet.

Det er stor omsetning av brukte biler i Norge, og de fleste blir solgt videre så sant de fortsatt er brukbare. Til sammenligning med store deler av det øvrige bruktbilmarkedet, er det forholdsvis enkelt å kunne spore biler, gjennom registreringsnummer eller understellsnummer. Dette gjør at noen av de utfordringen virksomheter møter i forbindelse med dagens brukthandelbevilling, ikke gjelder innenfor bruktbilmarkedet.

Statens vegvesen tror derfor ikke at fjerning av brukthandelbevillingen vil føre til økt omsetning av brukte biler. Fjerning av bevillingen kan imidlertid føre til økt svart økonomi og annen kriminalitet, noe som går mot Regjeringens målsetting om å redusere useriøsitet og arbeidslivskriminalitet. Vi har erfaring med at en del brukthandlere også driver ulovlig verkstedsvirksomhet. Noen av disse er svært vanskelig å stoppe med de virkemidlene vi har. Det er også en del tegn på sammenhenger mellom disse firmaene og proforma EU-kontroller. En deregulering av denne delen av brukthandelen, ser vi for hos kan åpne for flere useriøse aktører i markedet.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Bevilling alene stopper ikke ulovlighetene, men det gir i hvert fall noe kontroll med hvem som får drive. Uten bevilling må vi anta at det kan bli mer uoversiktlig. Dersom det kunne lages en kobling mellom bevilling og tilsynsreaksjoner fra Statens vegvesen, ville det være hensiktsmessig. Da kunne gjentatte tilfeller av avdekket ulovlig reparasjonsarbeid ført til at brukthandelbevillingen falt bort, slik at driften stoppes. Så vil en ikke ha samme kontrollen med den omsetningen som skjer rent privat, men vil likevel kunne ha en god effekt på de større aktørene i markedet.

Kjøp og salg av brukte kjøretøy omfatter store verdier. Dette i kombinasjon med fravær av kontroll fra offentlige myndigheter tilsier erfaringsmessig å tiltrekke seg personer med uærlig hensikter og økonomisk motiv. Kjøretøykriminalitet er grenseoverskridende, dette være seg kjøp/salg av stjalne kjøretøy/id, endring av identitet, kjøretøy som verktøy i hvitvasking av penger fra annen kriminalitet, forsikringsbedrageri, osv. Vi har videre erfart at det er et marked og store penger å tjene på kjøp/salg av kjøretøyidentitet, flytting av lovlig identitet til stjalne kjøretøy, dobbel identitetsproblematikk, kjøp/salg av kjøretøy identitet som ledd i hvitvasking av penger.

Autosys kjøretøy bransjeløsning

Slik det er nå må man ha en brukthandelbevilling for å få en avtale om Autosys kjøretøy bransjeløsning (heretter bransjeløsning). Forhandler som ber om tilgang til bransjeløsning, må blant annet ha brukthandelbevilling for å kjøpe, selge og omregistrere brukte kjøretøy. Før forhandler kan få tilgang til bransjeløsning må forhandler fremlegge brukthandelsbevilling. Statens vegvesen sjekker derfor at brukthandelsbevilling er godkjent ved slik avtaleinngåelse. Dersom politiet kontakter Statens vegvesen og informerer om at brukthandelsbevilling er trukket tilbake, vil tilgang til bransjeløsning bli trukket tilbake. Omsetting av nye og bruktimporterte kjøretøy er ikke omfattet av denne kontrollen. Vi har heller ingen oppfølging på utløp av brukthandelsbevillinger.

Omsetning gjennom bransjeløsning er kun en av tre mulige kanaler for eierskifte av kjøretøy:

- Selvbetjeningsløsning på DinSide på vegvesen.no
- Autosys kjøretøy bransjeløsning
- Innlevering av eierskiftemelding

Det er kun ved tilgang til bransjeløsning det er krav om brukthandelbevilling. Samtidig utgjør omsetningen gjennom bruktbilvirksomheter en så stor andel at dette fortsatt bør reguleres gjennom en form for brukthandelsbevilling for kjøretøy.

Vandelskrav

Dersom en skulle fjerne ordningen med brukthandelbevilling for kjøretøy kunne et alternativ være å innføre vandelskrav for å inngå avtale om å benytte bransjeløsning. Når det gjelder hvilke lovbrudd en vandelsattest skal omfatte, så bør man se hen til formålet med brukthandelregelverket. Dvs. hindre kriminalitet og vinning, og da bør i alle fall heleri, hvitvasking og tyveri være av betydning for vandelen. Så bør man vel også vurdere andre type lovbrudd som gjelder uriktige opplysninger til offentlig myndighet, dokumentfalsk, brudd på skatte-/avgiftsregelverk, beordring om stans/pålegg og manglende overholdelse av sistnevnte.

Vi anser at krav om vandelsattest kan være et hensiktsmessig vilkår for tilgang til bransjeløsning. Krav om vandelsattest vil kunne bidra til å forhindre at personer med uærlige hensikter får tilgang til en rekke person- og kjøretøy opplysninger med den risiko at disse misbrukes, uavhengig av kriminalitetsform.

Vandelsattest gir ingen garanti da vår erfaring er at det i dag er manglende informasjonsflyt mellom tilsynsetatene, vi mener derfor en evt. ny ordning/regelverk må stille krav til informasjonsflyt mellom tilsyns- og kontrollmyndighetene. En evt. ny ordning må også gi nødvendige tilsyns- og kontrollhemler.

Basert på den erfaringen Statens vegvesen har med bransjen som driver brukthandel med bil, anbefaler vi at bevillingsordningen for kjøretøy ikke bare beholdes, men styrkes. For å ytterligere kunne regulere bruktbilmarkedet og også gjøre det mer oversiktlig for forbrukere og andre private og offentlige aktører, bør en heller vurdere å styrke ordningen for kjøretøy ved at bevillingene samles i en nasjonal oversikt og et felles, tilgjengelig, register. Dette vil også sikre et bedre vern av forbrukerrettighetene.

Vi viser ellers til epost sendt Samferdselsdepartementet 31. mai med innspill før høring.

Med hilsen

Ove Myrvåg
Direktør

Céline Sogge
Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.